Сборник съдебна практика

ЗАКЛЮЧЕНИЕ НА ГЕНЕРАЛНИЯ АДВОКАТ
Y. BOT
представено на 16 април 2015 година [1]

Дело C-184/14

A
срещу
B
(Преюдициално запитване,

отправено от Corte suprema di cassazione (Италия)

„Висш интерес на детето — Харта на основните права на Европейския съюз — Член 24, параграф 2 — Регламент (ЕО) № 4/2009 — Съдебна компетентност по въпроси, свързани със задължения за издръжка — Искане за издръжка на деца, предявено като акцесорно спрямо производство за съдебна раздяла, в държава членка, различна от държавата, в която децата имат обичайно местопребиваване — Регламент (ЕО) № 2201/2003 — Компетентност по брачни дела и по дела, свързани с родителската отговорност“

1. За първи път от Съда е поискано да тълкува член 3, букви в) и г) от Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета от 18 декември 2008 година относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на съдебни решения и сътрудничеството по въпроси, свързани със задължения за издръжка [2].

2. Тази разпоредба предвижда, че компетентен да се произнесе по искове за задължение за издръжка в държавите членки е съдът, който е компетентен по силата на закона на съда да разгледа иск за гражданско състояние на лицата, когато искането за издръжка е акцесорно спрямо този иск, или съдът, който е компетентен по силата на закона на съда да разгледа иск за родителска отговорност, когато искането за издръжка е акцесорно спрямо този иск.

3. По това дело Corte suprema di cassazione (Върховен касационен съд, Италия) пита Съда дали искане за издръжка на ненавършили пълнолетие деца, предявено в рамките на производство за съдебна раздяла, може да се приеме като акцесорно както спрямо иска за гражданското състояние на лицата, така и спрямо иска за родителската отговорност. Подобна възможност би довела до обосноваване на компетентността на две съдилища от различни държави членки, а именно на италианския съд, сезиран за целите на производството по съдебна раздяла на съпрузите, и на английския съд, компетентен да разгледа иска във връзка с родителската отговорност.

4. В настоящото заключение ще изложа съображенията, поради които считам, че член 3 от Регламент № 4/2009 трябва да се тълкува в смисъл, че когато е предявен главен иск за съдебна раздяла на съпрузите и в рамките на това производство е предявено искане за издръжка на ненавършили пълнолетие деца, съдът, който е сезиран с това производство, по принцип е

1 — Език на оригиналния текст: френски.

2 — ОВ L 7, 2009 г., стр. 1 и поправки в ОВ L 131, 2011 г., стр. 26 и ОВ L 281, 2013 г., стр. 29.

компетентен да разгледа искането за издръжка. Тази компетентност по принцип обаче следва да отстъпи, когато висшият интерес на детето изисква това. В този смисъл отчитането на висшия интерес на детето налага в този случай териториалната подсъдност да бъде определена при прилагане на критерия за близост.

I – **Правна уредба**

A – *Хартата*

5. В член 24, параграф 2 от Хартата на основните права на Европейския съюз [3] се посочва, че „[п]ри всички действия, които се предприемат от публичните власти или частни институции по отношение на децата, висшият интерес на детето трябва да бъде от първостепенно значение“.

Б – *Регламент № 4/2009*

6. Въпросът за издръжката съвсем не е нов в рамките на Европейския съюз, тъй като още в края на 50-те години са съществували конвенции, приложими между няколко държави — учредителки на Съюза [4]. Впоследствие преговарящите по Конвенцията от 27 септември 1968 г. относно компетентността и изпълнението на съдебните решения по граждански и търговски дела [5] са били водени от желание тя да представлява продължение на тези конвенции [6]. Член 5, точка 2 от Брюкселската конвенция предвижда, че срещу ответник с местоживеене на територията на договаряща държава може да бъде предявен иск в друга договаряща държава по делата за издръжка — в съдилищата по мястото, където взискателят има местоживеене или обичайно пребиваване, или, ако делото е свързано с иск за гражданското състояние на лицата — в съда, който по силата на закона на съда е компетентен да разглежда такъв иск, освен ако тази компетентност не се основава единствено на гражданството на едната от страните.

7. По-късно това правило е възприето в Регламент (ЕО) № 44/2001 на Съвета от 22 декември 2000 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела [7].

8. С цел да поддържа и развива пространство на свобода, сигурност и правосъдие Съюзът се е снабдил с инструменти, по-конкретно в областта на съдебното сътрудничество по гражданскоправни въпроси с трансгранични последици. По този начин той е приел Регламент № 4/2009, който цели да улесни получаването в друга държава членка на съдебно решение относно вземане за издръжка, без никакви други формалности [8].

9. В съображение 44 от този регламент се посочва, че той е предназначен да замени Регламент № 44/2001 по отношение на въпросите, свързани със задълженията за издръжка. Следователно Регламент № 4/2009 представлява lex specialis спрямо Регламент № 44/2001.

3 — Наричана по-нататък „Хартата“.

4 — Нюйоркската конвенция за събирането на издръжка в чужбина от 20 юни 1956 г., както и Хагската конвенция от 15 април 1958 г. относно признаването и изпълнението на съдебни решения, свързани със задължения за издръжка към деца.

5 — ОВ L 299, 1972 г., стр. 32, изменена с последващите конвенции за присъединяването на новите държави членки към тази конвенция; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 10, стр. 3 (наричана по-нататък „Брюкселската конвенция“).

6 — Вж. стр. 24 и 25 от доклада на г-н Jenard по Конвенцията от 27 септември 1968 г. относно компетентността и изпълнението на съдебните решения по граждански и търговски дела (ОВ C 59, 1979 г., стр. 1).

7 — ОВ L 12, 2001 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 3, стр. 74 и поправка в ОВ L 10, 2014 г., стр. 32. Вж. член 5, точка 2 от Регламент № 44/2001.

8 — Вж. съображение 9 от този регламент.

10. Съгласно член 1, параграф 1 от Регламент № 4/2009 същият се прилага „към задълженията за издръжка, произтичащи от семейни, родствени, брачни отношения или отношения по сватовство“, като съображение 11 уточнява, че понятието „задължение за издръжка“ следва да се тълкува самостоятелно.

11. За тази цел Регламентът предвижда система от общи правила, по-специално относно спорове за компетентност, като установява правила за обща компетентност по въпроси, свързани със задължения за издръжка.

12. Така член 3 от посочения регламент гласи следното:

„Компетентни по искове за задължения за издръжка в държавите членки са:

а) съдът по обичайно местопребиваване на ответника, или

б) съдът по обичайно местопребиваване на взискателя, или

в) съдът, който по силата на закона на съда е компетентен да разглежда иск за гражданското състояние на лицата, когато искът за издръжка допълва този иск, освен ако компетентността не се основава единствено на гражданството на едната от страните, или

г) съдът, който по силата на закона на съда е компетентен да разглежда иск за родителска отговорност, когато искането за издръжка допълва този иск, освен ако тази компетентност не се основава единствено на гражданството на едната от страните“.

13. Накрая е полезно да се уточни, че Обединено кралство Великобритания и Северна Ирландия, което не е участвало в приемането на Регламент № 4/2009, по-късно е приело прилагането му[9].

B – *Регламент (ЕО) № 2201/2003*

14. Регламент (ЕО) № 2201/2003[10] има за цел да унифицира в рамките на пространството на свобода, сигурност и правосъдие правилата за международна компетентност в областта на дела, свързани с развод, съдебна раздяла или унищожаване на брака, както и в областта на родителската отговорност.

15. Съгласно член 1, параграф 3, буква д) от Регламент № 2201/2003 той не се прилага за задълженията за издръжка.

16. В член 3, параграф 1, буква б) от този регламент се посочва, че компетентни да разглеждат дела, свързани с развод, съдебна раздяла на съпрузите и унищожаване на брака са съдилищата на държавата членка, чиито граждани са двамата съпрузи, или, ако се отнася до Обединеното кралство или Ирландия, където те имат „domicile“.

9 — По този въпрос вж. Решение 2009/451/ЕО на Комисията от 8 юни 2009 година относно намерението на Обединеното кралство да приеме Регламент № 4/2009 (ОВ L 149, стр. 73).

10 — Регламент на Съвета от 27 ноември 2003 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по брачни дела и делата, свързани с родителската отговорност, с който се отменя Регламент (ЕО) № 1347/2000 (ОВ L 338, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 6, стр. 183).

17. Съображение 12 от посочения регламент гласи:

„Основанията за определяне на компетентността по делата за родителската отговорност, създадени с настоящ[ия регламент], са оформени в светлината на най-добрия интерес на детето и особено на критерия на близостта. Това означава, че компетентност[…] на първо място трябва да [имат съдилищата на] държавата членка [по] обичайното [местопребиваване] на детето, освен в няко[и] случаи на промяна на пребиваването на детето [или] по силата на споразумения между носителите на родителската отговорност“.

18. Така по силата на член 8, параграф 1 от Регламент № 2201/2003 „[с]ъдилищата на държава членка са компетентни по делата, свързани с родителската отговорност за детето, ако детето има обичайно местопребиваване в тази държава членка по времето, когато съдът е сезиран“.

II – **Фактите по спора в главното производство и преюдициалният въпрос**

19. Г-н A и г-жа B, и двамата италиански граждани, са съпрузи и имат две непълнолетни деца, също с италианско гражданство. Четиримата членове на това семейство имат обичайно местопребиваване в Лондон (Обединеното кралство), като децата живеят при майка си.

20. С искова молба от 28 февруари 2012 г. г-н A сезира Tribunale di Milano (Италия) с искане да обяви раздялата му с неговата съпруга по вина на последната и да постанови, че двамата ще упражняват съвместно родителските права върху двете деца, като постанови те да живеят при майката. Г-н A предлага също да плаща месечна издръжка за децата в размер на 4 000 EUR.

21. Г-жа B предявява пред същия съд насрещен иск, като иска да се обяви раздялата ѝ с нейния съпруг по изключителна вина на г-н A, да ѝ бъде предоставено правото на упражняване на родителските права върху децата и да ѝ бъде присъдена месечна издръжка в размер на 18 700 EUR. Освен това г-жа B се позовава на липсата на компетентност на италианския съд, отнасяща се до режима на упражняване на родителските права, определянето на мястото на пребиваване, правото на лични отношения и контакти на децата, както и относно приноса за издръжката им. Всъщност тя смята, че доколкото съпрузите винаги са живели в Лондон и децата са родени и живеят там, съгласно Регламент № 2201/2003 английският съд е юрисдикцията, компетентна да разгледа тези въпроси.

22. С определение от 16 ноември 2012 г. Tribunale di Milano приема, че съгласно член 3 от Регламент № 2201/2003 италианският съд действително е компетентен относно искането за съдебна раздяла. Що се отнася обаче до исканията относно родителската отговорност за двете ненавършили пълнолетие деца, съгласно член 8, параграф 1 от този регламент, той признава компетентността на английския съд, доколкото децата имат обичайно местопребиваване в Лондон.

23. Що се отнася по-специално до исканията за издръжка на съпрузите и на децата, Tribunale di Milano се позовава на Регламент № 4/2009, и по-конкретно на член 3 от него. Така той приема, че е компетентен да се произнесе по искането за издръжка, предявено от и в полза на г-жа B, тъй като това искане е акцесорно спрямо иска за гражданското състояние на лицата. Що се отнася обаче до искането за издръжка на ненавършилите пълнолетие деца, Tribunale di Milano намира, че няма компетентност да го разгледа, доколкото приема, че това искане е акцесорно не спрямо иска за гражданското състояние на лицата, а спрямо този за родителската отговорност, който е от компетентността на английския съд.

24. Предвид този отказ от компетентност на италианския съд г-н A подава жалба пред Corte suprema di cassazione, като излага едно-единствено основание, а именно че компетентността на италианския съд по въпроса за издръжката на ненавършилите пълнолетие деца също може да се счита за акцесорно спрямо иска за съдебна раздяла съгласно член 3, буква в) от Регламент № 4/2009.

25. Corte suprema di cassazione, който има съмнения относно тълкуването, което следва да се даде на този регламент, решава да спре производството и да постави на Съда следния преюдициален въпрос:

„Трябва ли да се приеме, че искане за издръжка на деца, предявено в рамките на производство за съдебна раздяла на съпрузите като акцесорно спрямо него, може да се разгледа както от съда, който е сезиран с това производство, така и от съда, пред който е висящо производството относно родителската отговорност, въз основа на критерия за превенция, или трябва задължително да се разгледа от последния, тъй като двата отделни критерия, посочени в букви в) и г) от многократно цитирания член 3, са алтернативни (в смисъл, че единият задължително изключва другия)?“.

III – **Моят анализ**

26. С въпроса си запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали член 3, букви в) и г) от Регламент № 4/2009 трябва да се тълкува в смисъл, че съдът, компетентен да се произнесе по искане за издръжка на ненавършили пълнолетие деца, предявено в рамките на производство за съдебна раздяла на съпрузите, може да бъде както съдът, компетентен да разгледа иска за гражданското състояние на лицата, така и съдът, компетентен да се произнесе по иска за родителската отговорност.

27. В действителност отговорът на поставения въпрос предполага да бъдат разрешени следните въпроси. Най-напред, при наличието на деца в домакинството въпросът за определянето и разпределянето на задължението за издръжката им неразривно свързан ли е с иска за прекратяване на съпружеското съжителство на техните родители? По-нататък, какви последици могат да се изведат от това за компетентността на съдилищата, сезирани с такъв иск за прекратяване?

28. Според мен отчитането на висшия интерес на детето налага естеството на отговора, който следва да се даде на запитващата юрисдикция. Впрочем именно с оглед на този основен принцип избрах да преформулирам въпроса, поставен по начин, който превръща детето в център на тази проблематика.

29. Всъщност с оглед както на разпоредбите, така и на практиката на Съда е безспорно, че това понятие „насища“ императивно семейното право, тъй като разглежданият в делото по главното производство спор засяга положението на детето.

30. По този повод ще припомня, че член 24, параграф 2 от Хартата предвижда, че „[п]ри всички действия, които се предприемат от публичните власти или частни институции по отношение на децата, висшият интерес на детето трябва да бъде от първостепенно значение“. Не може да се отрече, че в случая се прилага Хартата.

31. Освен това Съдът многократно е имал възможността да напомни цялото значение на този принцип.

32. Така в решение Rinau [11] Съдът посочва, че Регламент № 2201/2003 възприема концепцията, че най-добрият интерес на детето трябва да бъде водещ [12]. Неотдавна Съдът прие, че е необходимо да се осигури защита на висшия интерес на детето, когато се определя обичайното му местопребиваване [13].

33. Освен това следва да се отбележи, че Съдът обръща специално внимание на това тълкуването, дадено на разпоредбите от Регламент № 2201/2003, да съответства на член 24 от Хартата, по-конкретно на висшия интерес на детето. Всъщност в решение Aguirre Zarraga [14] Съдът приема, че „доколкото [този] регламент [...] не може да противоречи на Хартата, разпоредбите на член 42 от регламента, които закрепват правото на детето да бъде изслушано, следва да се тълкуват *с оглед на член 24 от [Хартата]*“ [15].

34. Съдът дори ще се задълбочи в решение McB. [16], тъй като ще провери дали член 24 от Хартата допуска направеното от него тълкуване на Регламент № 2201/2003 [17]. В това решение Съдът посочва, че от съображение 33 от този регламент следва, че последният зачита основните права и спазва принципите на Хартата, като по-специално гарантира зачитането на основните права на детето, предвидени в член 24 от нея. Поради това не би могло разпоредбите на този регламент да се тълкуват така, че да нарушават [...] основното право на детето да поддържа редовно лични отношения и преки контакти с двамата си родители, чието спазване безспорно съвпада с висшия му интерес [18]. Съдът заключава, че при тези обстоятелства следва да се провери дали член 24 от Хартата, за чието спазване Съдът следи, допуска Регламент № 2201/2003 да се тълкува по посочения в точка 44 от това решение начин [19].

35. Изводът от тези съображения е недвусмислен. При прилагането и тълкуването на разпоредбите на правото на Съюза висшият интерес на детето трябва да бъде водещ. В това отношение думите на Комитета по правата на детето при Службата на Върховния комисар на ООН по правата на човека (СВКПЧ) звучат особено точно. Всъщност той припомня, че „[висшият интерес на детето] е норма, цел, линия на поведение, водещо понятие, което трябва да изяснява, да е основополагащо и да „насища“ всички норми, вътрешни политики и решения, както и бюджетите по отношение на децата“ [20].

36. Установената съдебна практика по отношение на Регламент № 2201/2003 явно е съотносима и към Регламент № 4/2009. Би било непонятно да е възможно интензивността на този принцип, който се нарежда сред основните права на детето, да е различна в зависимост от разглежданата област на семейно право, при положение че която и да е тази област, детето остава пряко засегнато.

11 — C-195/08 PPU, EU:C:2008:406.

12 — Точка 51.

13 — Вж. решение C (C-376/14 PPU, EU:C:2014:2268, т. 56). Вж. също относно отчитането на висшия интерес на детето, когато Съдът тълкува Регламент № 2201/2003, решения A (C-523/07, EU:C:2009:225), Detiček (C-403/09 PPU, EU:C:2009:810), Purrucker (C-256/09, EU:C:2010:437) и Mercredi (C-497/10 PPU, EU:C:2010:829).

14 — C-491/10 PPU, EU:C:2010:828.

15 — Точка 60 и цитираната съдебна практика. Курсивът е мой.

16 — C-400/10 PPU, EU:C:2010:582.

17 — По този въпрос вж. *Devers*, A. Les praticiens et le droit international privé européen de la famille. — Revue Europe, № 11, 11/2013, étude 9, point 22 et sq.

18 — Точка 60.

19 — Точка 61.

20 — Вж. „Article 3: Intérêt supérieur de l'enfant“, Revue Droit de la famille, № 11, 11/2006, dossier 16 — относно член 3 от Конвенцията за правата на детето, подписана в Ню Йорк на 20 ноември 1989 г. и ратифицирана от всички държави членки. В параграф 1 този член 3 се предвижда, че „[в]исшите интереси на детето са първостепенно съображение във всички действия, отнасящи се до децата, независимо дали са предприети от обществени или частни институции за социално подпомагане, от съдилищата, административните или законодателните органи“.

37. С оглед на тези забележки считам, че могат да се направят следните уточнения в отговор на първата точка, изведена при преформулиране на поставения от Corte suprema di cassazione въпрос.

38. Именно тук трябва да се разгледа тълкуването на член 3, буква в) от Регламент № 4/2009.

39. Според Комисията критерият за привръзка, предвиден в член 3, буква г) от този регламент, се отнася само за издръжката на ненавършили пълнолетие деца, която по ясен начин е свързана с родителската отговорност, докато критерият за привръзка по член 3, буква в) от посочения регламент може да се отнася само за издръжката между съпрузи, но не и за издръжката на ненавършили пълнолетие деца.

40. Не споделям тази гледна точка поради изложените по-долу причини.

41. Според мен структурата на член 3 от Регламент № 4/2009 не е маловажна. Член 3, букви а) и б) от този регламент предвижда две правила за компетентност, уреждащи положенията, в които искането за издръжка е главният иск. В този случай или обичайното местопребиваване на ответника, или обичайното местопребиваване на взискателя е основанието за тази компетентност.

42. Другите две правила за компетентност по член 3, букви в) и г) от посочения регламент уреждат от своя страна положенията, при които искането за издръжка е акцесорно спрямо иск съответно за гражданско състояние на лицата или за родителска отговорност.

43. Ясно е, че положението на неженено/неомъжено, женено/омъжено, разделено по съдебен ред или разведено лице се отнася до гражданското състояние на лицата и поражда действие спрямо трети лица.

44. Ясно е също, че при прекъсване на брачната връзка или прекратяване на съпружеското съжителство, водещо до раздяла на съпрузите и до разпадане на домакинството, въпросът за определянето на издръжката на децата в домакинството и за разпределянето на тежестта за плащането ѝ се поставя не само автоматично в съответствие със здравия разум, но също и най-вече е задължителен поради чисто правни въпроси. Следва да се приеме по несъмнен начин, освен ако се отрече ежедневната реалност на исковете от този вид, че единият иск — за определянето на издръжката на децата и разпределението на тежестта за плащането ѝ — е автоматична и естествена последица от другия иск, а именно искът за прекратяване на съпружеското съжителство. Следователно акцесорният характер в правния смисъл на този термин, който свързва иска за издръжка с иска за прекратяване на съпружеското съжителство, според мен в случая е установен по безспорен начин.

45. Какви са последиците от този първи извод? Това е втората точка, произтичаща от преформулирането на въпроса, която разглеждам по-долу.

46. В случая отчитането на висшия интерес на детето придобива стойността си на ръководен принцип.

47. Всъщност считам, че всяко разрешение, което се изразява в разграничаване, от една страна, между иска за прекратяване на семейния живот, предявен пред съда на една държава членка, и от друга — иска за издръжка на децата, който е от компетентността на съд на друга държава членка, е в пълно противоречие с интереса на детето.

48. Достатъчно е в това отношение да се отбележи, че поради правната логика на тази система съдът, компетентен по въпроса за издръжката, ще трябва да чака най-напред съдебното решение относно прекратяването на съпружеското съжителство (съдебна раздяла или развод) да е окончателно постановено. Това би довело до неизбежен латентен срок, по време на който съдбата на децата би била неясна.

49. Дори съдът, който е сезиран с въпроса за брачната връзка, да предприеме в това отношение мерки, квалифицирани от него като привременни, състоянието на непрекъснатост между различните фази от производството поражда срокове, също толкова неприемливи с оглед на горепосочените принципи, тъй като налага мерки с неопределена продължителност, които са постановени при незачитане на принципа за висшия интерес на детето.

50. Следва да се добави, може би за изчерпателност, че това очевидно неблагоприятно положение е непознато на деца, чиито родители са останали в държавата членка, на която са граждани. С други думи, упражняването на свободите на движение и на установяване на родителите води до неблагоприятно положение, каквото не познават децата, чиито родители, които се развеждат или се разделят по съдебен ред, не са напуснали своята държава членка по произход.

51. Поради това се налага необходимостта от съсредоточаване в една и съща юрисдикция на компетентността за разглеждане както на първоначалния главен иск за прекратяване на съпружеското съжителство, така и на произтичащите от него основни за детето искове. Основният проблем е да се определи компетентният съд и тук отново прибягването до понятието за висшия интерес на детето трябва да насочва анализа ни. Първата и най-проста идея би била да се обвържат всички искове с компетентността на съда, който следва да се произнесе по иска за раздялата на родителите.

52. Зад опростеността на идеята се крият реални трудности. Всъщност това препраща към член 3, параграф 1, буква б) от Регламент № 2201/2003, който оставя право на избор на родителите, по-специално възможността да сезират съд, който е компетентен само на основание тяхното общо гражданство, както са направили в случая. В член 3, букви в) и г) обаче Регламент № 4/2009 изрично изключва такава компетентност, що се отнася както до искането за издръжка в рамките на иск за гражданско състояние на лицата, така и до искането за издръжка в рамките на иск за родителска отговорност.

53. Ето защо ми се струва, че тази констатация пряко противопоставя двата регламента, като налага разрешение, което се състои в разделяне на исковете и което бе описано по-горе като недопустимо.

54. В действителност противоречието е само привидно. Всъщност за Регламент № 2201/2003 не може да не се отнася императивният характер на отчитането на висшия интерес на детето. Впрочем в това отношение е достатъчно да се припомни практиката на Съда, посочена в точки 32—34 от настоящото заключение.

55. Към това се добавя и самият текст на съображение 12 от този регламент, който, припомням, гласи, че „[о]снованията за определяне на компетентността по делата за родителската отговорност, създадени с [този регламент], са оформени в светлината на най-добрия интерес на детето и особено на критерия на близостта. Това означава, че компетентност[…] на първо място трябва да [имат съдилищата на] държавата членка [по] обичайното [местопребиваване] на детето, освен в няко[и] случаи на промяна на пребиваването на детето [или] по силата на споразумения между носителите на родителската отговорност“.

56. Именно този критерий за близост трябва да се вземе предвид.

57. Всъщност именно той дава възможност за съвместяването в тази област на Регламенти № 2201/2003 и № 4/2009.

58. Критерият за близост, тъй като е тясно свързан с висшия интерес на детето, изисква да се определи за компетентен по всички искове съдът по местопребиваването на децата. Това обяснява защо в рамките на Регламент № 4/2009 компетентността, основана само на гражданството на родителите, е изключена, независимо дали става въпрос за издръжката или за родителската отговорност, тъй като в този случай очевидно ще бъде изключен критерият за близост, а с това — и висшият интерес на детето.

59. Освен това и поради същите принципи сред правилата за компетентност, установени в член 3 от Регламент № 2201/2003, този път същият критерий за близост, чийто първостепенен характер е изразен в съображение 12 от този регламент, налага като правило за компетентност да се приеме това за обичайното местопребиваване на съпрузите. Впрочем ще отбележа, че критерият за обичайното местопребиваване е първият от изброените в член 3 от посочения регламент критерии, което също не е случайно.

60. Очевидно е, че този критерий за обичайното местопребиваване на съпрузите посочва мястото, където се намира семейното, а следователно и това на децата, местопребиваване преди раздялата на родителите.

61. Така се спазва изискването на критерия за близост. Впрочем, ако все още има съмнение относно съвместимостта на Регламенти № 2201/2003 и № 4/2009 точно по този въпрос, характерът на lex specialis на Регламент № 4/2009 би бил достатъчен, за да се разреши окончателно въпросът в негова полза в предложеното от мен тълкуване.

62. В обобщение, според мен е възможно да се опише положението, което възниква в контекста на развод или съдебна раздяла на двойка с деца в домакинството, а именно че първоначалното определяне на издръжката и разпределението на тежестта за плащането на приноса от страна на родителите за издръжката на ненавършилите пълнолетие деца — както впрочем по аналогия и въпросите относно родителската отговорност — трябва да са част от производството, образувано за постановяването на развода или на съдебната раздяла.

63. Поради императивния характер на отчитането на висшия интерес на детето компетентността на сезирания да се произнесе по производството съд трябва да отговаря на критерия за близост, като се изключат всички други критерии.

64. Затова в спора по главното производство висшият интерес на детето налага отказ от компетентност на италианските съдилища в полза на съдилищата на държавата членка, на чиято територия децата имат обичайно местопребиваване, а именно английските съдилища, като последните впрочем са компетентни да разгледат иска за родителската отговорност съгласно член 8, параграф 1 от Регламент № 2201/2003.

65. Наистина вследствие от това в случаи като този по главното производство свободата на избор на компетентния съд от страните е ограничена. Това не изглежда нито шокиращо, нито в противоречие с основните принципи в тази област, тъй като въпросните страни на практика са родителите и ограничаването на тази възможност на избор им е наложена в името на висшия интерес на тяхното дете/техните деца.

IV – **Заключение**

66. С оглед на изложените по-горе съображения предлагам на Съда да отговори на поставения от Corte suprema di cassazione преюдициален въпрос по следния начин:

1) Член 3 от Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета от 18 декември 2008 година относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на съдебни решения и сътрудничеството по въпроси, свързани със задължения за издръжка, трябва да се тълкува в смисъл, че когато е предявен главен иск за съдебна раздяла на съпрузите и в рамките на това производство е предявено искане за издръжка на ненавършили пълнолетие деца, съдът, който е сезиран с това производство, е компетентен да разгледа искането за издръжка.

2) Отчитането на висшия интерес на детето налага в този случай териториалната подсъдност да бъде определена при прилагане на критерия за близост.